

Desenvolupament evolutiu de Piaget, et sona?

written by Sara Carbonell | 24 de February de 2024

Implicacions educatives

Quan vaig estudiar magisteri vaig tindre una assignatura sobre desenvolupament evolutiu del xiquet i la xiqueta i apreníem amb els ulls tancats totes les etapes de l'evolució segons Jean Piaget. Segons este autor i la seua teoria, un xiquet o xiqueta de 6 anys, per exemple, no podria aprendre unes certes coses per a les quals es requerix aconseguir una etapa superior, perquè el desenvolupament estaria predeterminat per l'etapa en la qual es troba.

Piaget establia quatre etapes del desenvolupament considerant que el desenvolupament és el que determina l'aprenentatge, i no a l'inrevés tal com ha sigut àmpliament demostrat. Posem-ne un exemple: una d'estes etapes és la de "operacions concretes" (de 8 a 12 anys). Segons esta teoria, un xiquet o xiqueta de 6 anys no pot fer servir la lògica per a fer inferències. Jo he vist molts xiquets i xiquetes que estant en educació infantil han fet este tipus d'inferències. En concret, recorde quan una xiqueta de 5 anys li va preguntar a la seua mare què era l'**esperança**. La mare li va explicar que consistia a

pensar que, encara que alguna cosa no vaja bé del tot, es poden fer coses perquè vaja millor. A la nit, quan se'n van anar a dormir i la mare li va dir que podia dormir bé tota la nit sense despertar-se, la filla es va quedar pensant i li va dir: **“clar, això és l'esperança, no?”**

Moltes persones ens hem preguntat quins impactes negatius pot estar tenint esta idea que el desenvolupament ve predeterminat i no pot promoure's, perquè l'educació perdria molt sentit. És preocupant, perquè **esta teoria ha calat molt en l'educació i, en concret, en l'educació especial**. Alguna vegada heu sentit dir que encara no està madur o madura? Jo he sentit moltes vegades que no cal “ensenyar-los encara tal aprenentatge perquè no estan madurs”, que és millor esperar que arribe per si sola eixa maduració. Quan s'espera sota este argument no se'ls oferix els mateixos aprenentatges que a la resta. Això conduïx a rebaixar les expectatives, els aprenentatges i les oportunitats de desenvolupament. Lluny del que es pretén, estes pràctiques tenen conseqüències nefastes per al desenvolupament dels xiquets i les xiquetes.

A l'educació especial, com hem dit, també ha sigut molt perjudicial. Quan jo estudiava educació especial, se'ns va dir, com una veritat, que l'alumnat amb una discapacitat cognitiva no podria arribar a les operacions abstractes i, per tant, se'ls havia d'oferir aprenentatges concrets únicament, no com a la resta d'iguals. Vygotsky ja deia que, si tenen dificultats per a dur a terme este tipus d'operacions i les eliminem per complet, encara tindran moltes més dificultats. Obvi. **Si una persona té més dificultat per a fer alguna cosa i ho deixa de practicar, cada vegada tindrà més dificultat.**

La bona notícia és que tenim al nostre abast allò que la ciència ha demostrat, i és que **l'aprenentatge va davant del**

desenvolupament. És l'aprenentatge precisament el que "estira d'ell". **Compartim tres conceptes claus del desenvolupament infantil:**

- **Les experiències construïxen l'arquitectura cerebral.**
- **Les interaccions donen forma a l'estructura cerebral.**
- **L'estrès tòxic perjudica el desenvolupament.**

Qualsevol persona que parles d'educació i obvie les **evidències científiques** –que demostren que les experiències i les interaccions modifiquen l'expressió dels gens– és que, o vol vendre el seu "producte" per a continuar obtenint benefici propi, o no té com a objectiu millorar les vides de xiquets i xiquetes (o totes dues coses). El que és clar és que la ciència està a l'abast de totes les persones i, qui no vulga estar al dia, èticament no hauria d'anar "d'expert en educació".

El professorat i les famílies podem ser els que marquem la diferència, no deixant-nos enganyar pels qui segueixen defensant estes teories i les pràctiques que es basen en elles.

[Imatge: **Freepik**]